

Zienswijze ontwerp peilbesluit Ooijpolder

De Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort doet samen met andere organisaties zoals de Vogelwerkgroep Nijmegen en het IVN afd. Nijmegen onderzoek naar de ontwikkelingen van flora en fauna in de (grensoverschrijdende) Gelderse Poort. Deze gegevens worden door tal van organisaties benut bij het beheer van natuurgebieden in dit gebied.

In het kader van het peilbesluit zijn drie deelgebieden relevant: de Groenlanden, de Ooijse Graaf en het Zwanenbroekje langs het Meertje bij Persingen. De eerste twee gebieden maken onderdeel uit van het Natura 2000 gebied Gelderse Poort. In het natuurbeheerplan van de Provincie Gelderland (2011) is de Groenlanden aangegeven als moeras, nat schraalland en ooibos. Ook in de Ooijse Graaf staat veel moeras als doelstelling aangegeven. In het voorlopig aanwijzingsbesluit van het Natura 2000 gebied Gelderse Poort zijn de volgende kernopgaven geformuleerd: vochtig alluviaal bos, rietmoeras (met als beheeropgave *sense of urgency*), grasetende watervogels en droog stroomdalgrasland.

In beide gebieden is sprake van structurele verdroging ten gevolge van een peilbeheer dat op de landbouw is afgestemd en ten gevolge van de voortdurende insnijding van de Waal (door de normalisatiewerkzaamheden). Een en ander is nauwkeurig beschreven in een onderzoek door Bureau Waardenburg in opdracht van de Vogelbescherming en de Provincie Gelderland in 2005.

De Groenlanden en de Ooijse Graaf zijn dus van (inter)nationaal belang voor moerasvogels. Daarnaast komen andere belangrijke natuurwaarden en beschermde soorten voor die gerelateerd zijn aan (riet)moeras zoals Bever, Kamsalamander, Sleedoornpage en vele soorten libellen.

In 2005/ 2006 is de Landinrichting Ooijpolder afgerond. Daarbij zijn vrijwel alle buitendijkse gronden natuurgebied geworden en is de verkaveling en ontwatering binnendijks verbeterd ten behoeve van de landbouw. In het binnendijks gelegen natuurgebied Groenlanden zijn eveneens de laatste agrarische enclaves omgezet in natuurgebied.

In dit kader willen we een zienswijze indienen. Mede gezien de *sense of urgency* doelstelling t.a.v. moerasvogels zijn wij het niet eens met de voorgenomen handhaving van het huidige peilbeheer in Groenlanden en Ooijse Graaf. Handhaving van het huidige peilbeheer leidt tot verdergaande verslechtering van rietmoeras en populaties moerasvogels, terwijl de 'sense of urgency' juist vereist dat voor 2015 de noodzakelijke maatregelen worden genomen om de watercondities op orde te brengen.

Uw peilbesluit is totaal in tegenspraak met deze 'sense of urgency' status: er zijn voor 2015 namelijk helemaal geen maatregelen voorzien om watercondities op orde te brengen. Dat is jammer, want al sinds 2005 is het in principe mogelijk om de peilen voor de natuurgebieden te verbeteren zonder dat landbouwbelangen etc. op grote schaal geschaad zouden worden. Het is absoluut een gemiste kans om dit nu niet mee te nemen. Nu is er een kostbaar onderzoek uitgevoerd met modelstudies e.d. (Witteveen + Bos 2011) om vervolgens alles bij het oude te laten. Alleen bij het Meertje (peilgebied OOO88) wordt een kleinschalige verandering doorgevoerd. Op zich positief maar wel vreemd waarom hier wel een wijziging kan optreden maar niet in de ernstig verdroogde moerasgebieden.

Wij hebben de volgende voorstellen t.a.v. voorgestelde streefpeilen voor vier peilgebieden.

1. Groenlanden (Nieuw 4)

Sinds de Landinrichting liggen er geen landbouwpercelen meer in het gebied ten noorden van de Hezelstraat. Wel liggen er nog enkele particuliere enclaves in het gebied die echter geen bedrijfsmatige betekenis hebben. Bovendien kunnen deze met vrijkomende grond in het kader van natuurgerichte inrichting van nabijgelegen uiterwaard Buiten Ooij opgehoogd worden. Dit betekent dat hier goede mogelijkheden liggen om het peil te optimaliseren voor moerasontwikkeling, d.w.z. de rivierkwel die hier optreedt zo lang mogelijk vast te houden zonder dat bebouwing of infrastructuur hier hinder van ondervindt.

Momenteel wordt een streefpeil van 9,00 m + NAP voorgesteld voor de Groenlanden. Vanuit het oogpunt van duurzame moerasontwikkeling is een streefpeil van ca. 10m + NAP gewenst. In het onderzoek van Witteveen+ Bos is een indicatieve scenarioberekening uitgevoerd van dit maximale peil in de Groenlanden. Opvallend is dat dit peil niet alleen veel gunstiger uitpakt voor de natuur, maar ook voor een groot aantal agrarische percelen ten zuiden van de Hezelstraat (sterke verbetering van droogteschade, zie kaart VIII.A3/ verandering doelrealisatie landbouw bij peilscenario natuur Ooijpolder). Gezien de urgentie van de verdroging van dit gebied, verzoeken wij u alsnog om een zo hoog mogelijk peil (zo dicht mogelijk bij ca. 10 m + NAP) als nieuw streefpeil in te gaan stellen in combinatie met oplossingsrichtingen voor eventuele problemen met verminderde drooglegging op enkele particuliere restpercelen in de Groenlanden (bijv. door verwerving, particulier natuurbeheer, ophoging, schaderegeling of onderbemaling).

2. Ooijse Graaf (Nieuw 3)

De Ooijse Graaf is een oude Waalarm die in de binnendijs gelegen Erlecomse Polder ligt met een eigen peilbeheer ten opzichte van het Circul van de Ooij (OOY86). Bovendien is in het kader van de dijkverbetering en de landinrichting sinds 1996 resp. 2006 een geheel van de oude rivierarm geïsoleerde ontwatering gerealiseerd. Het natuurgebied bestaat uit de verlande rivierbedding en aangrenzende kleiputten met sinds 1996 een apart streefpeil van 9,20 m + NAP (Nieuw 3). Er rond omheen liggen enkele agrarische bedrijven. Deze combinatie van moderne landbouw en natte natuur maakt een optimaal peilbeheer voor het natuurgebied bijzonder lastig. Idealiter wordt ook hier de rivierkwel zo lang mogelijk vastgehouden op een zo hoog mogelijk niveau (ca. 9,5 á 9.8 m + NAP).

Gezien de urgentie van de verdroging van het rietmoeras alhier (en daardoor de extreme verbossing en verruiging), kan door waterinlaat vanuit de plas Kraaienhof het streefpeil van 9,20 m + NAP langer (bij voorkeur in ieder geval tot ca. 1 juli) gehandhaafd worden. Voor zover ons bekend is dit een voorwaarde bij de eindinrichting na afronding van de ontzanding Kraaienhof door de firma Dekker van de Kamp. Bovendien stellen wij voor om dit streefpeil (van Nieuw 3) in dit kader te verhogen naar 9,40m + NAP. Dit was het oude peil van de gehele Erlecomse Polder voor de omlegging van de ontwatering in 1996.

Overigens is bij de scenariodoorrekening nog geen rekening gehouden met de ontzanding waarbij de plas Kraaienhof is ontstaan en de herinrichting (ophoging) van aangrenzende landbouwpercelen. Ook in het westelijk deel van de Erlecomse Polder is geen actueel beeld van de landbouw/ natuursituatie gebruikt (bijv. de percelen rondom het Zevenmetersgat die al geruime tijd natuurgebied zijn). Dit is van grote invloed op de gepresenteerde resultaten van de scenarioberekeningen (d.w.z. veel minder negatieve effecten op het landbouwareaal dan op kaart wordt gepresenteerd).

Wij willen u er op wijzen dat u zelf ten dele eigenaar bent van rietmoeras in de Ooijse Graaf en derhalve zelf ook de plicht heeft om dit gebied zo goed mogelijk te beheren met het oog op natuur (Natura 2000 en natte natuurparel).

3. Onderbemaling Erlecomse Polder (OOY87)

De onderbemaling in het zuidwestelijk deel van de Erlecomse Polder (OOY87) leidt tot verdroging van het westelijk deel van het natuurgebied Ooijse Graaf, waaronder enkele kleiputten en graslanden van Staatsbosbeheer. Ook hier is het opvallend dat stopzetting van de onderbemaling in combinatie met peilopzet tot 10 m nauwelijks leidt tot een verandering van doelrealisatie landbouw (kaart VIII.A3). Daarom pleiten wij er voor om de onderbemaling bij dit peilbesluit te beëindigen (ook uw eigen streven/ beleid; p. 29/30 van uw onderzoek) en over te gaan naar het agrarisch streefpeil van 9,15 m + NAP zoals dat in de rest van de Erlecomse Polder geldt. Graag zouden we een kaart zien van de effecten van deze maatregel omdat wij verwachten dat er geen noemenswaardige negatieve effecten op de landbouw zijn en dus wel winst op de natuurpercelen.

4. Meertje (Zwanenbroekje) (OOY88)

Wij willen u complimenteren met de aanzet tot een meer flexibel peilbeheer van het Meertje. Een hoger winter- dan zomerpeil is gunstiger voor de natuur dan een permanent stabiel peil. Op een punt zien we graag nog een aanpassing van uw plan. Voor de ontwikkeling van rietmoeras in het Zwanenbroekje en langs alle gerealiseerde natuurvriendelijke oevers is het gunstig dat het waterpeil eens in de ca. 3 jaar in de nazomer (vanaf eind juli/ begin augustus) nog wat verder uitzakt, bijv. 20-30 cm tot een peil van ca. 8.25m + NAP. Dit zou bijv. kunnen gebeuren in relatief natte zomers, zodat droogteschade voor landbouw niet aan de orde is. Het is ons niet duidelijk waarom het peil niet zou kunnen worden verlaagd in verband met de hoogte van de NVO's (p 48 studie Witteveen+Bos).

Wij zijn benieuwd naar uw reactie en zijn gaarne bereid onze eco(hydro)logische kennis van de Ooijpolder in te zetten om de urgente verdroging van Europees beschermde natuurgebieden te verminderen. Uw voorgenomen peilbesluit leidt ertoe dat de achteruitgang van moerassen en de daaraan verbonden fauna doorgaat. Wij verwachten een pro-actieve instelling van uw organisatie én van de Provincie Gelderland om bovengenoemde problemen met grote urgentie op te lossen en mee te nemen in het voorgenomen streefpeilbesluit.

Hoogachtend,

M. van Bergen, secretaris Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort

Arnhem, 31-08-2011

cc. Staatsbosbeheer, ARK, Provincie Gelderland